

JAUNAIS CĒJS

AGROFIRMAS «KRASNII OKTJABRJ» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

SESTDIENA,
24. SEPTEMBRIS,
1988. g.
Nr. 39 (74)

Cena 2 kap.

PĀNKORĀMA

ATKLĀTĀ VĒSTULE

LIETIŠKĀ SKATTIJUMĀ

Pēdējā laikā laikraksts «Jaunais Cējs» redakcijai, agrofirmas «Krasnij Oktjabrj» vadībai piešķirti daudz dažādu vēstulju. Laiot tās, parasti izjūtamas kolektīva locekļu patiesās rūpes par pārkārtīgās efektivitātes palīmināšanu, kas tagad ir aktuāla mūsu saimnieciskajā veidojumā. Tieki vērtības speciālistu un visu posmu vadītāju darbs. Tas arī saprotams. Atjaunošes procesu sociālā ievirze sabiedriskajai kontrolei pakļauj visus darba iecirkņus. Šodien mēs cītējam joti ieinteresētu pirmā ražošanas iecirkņa darbalaužu vēstuli, ko sava kolektīva vārdā parakstījusi E. Tumašova. Laikraksta platība to neļauj publicēt pilnā apjomā.

«Jaunais Cējs» redaktors, — teikts šajā vēstulē, — lūdza lasītājus izteikt savas domas par visdažādākajiem jautājumiem. Ir tāds sāpīgs jautājums arī mums. Aicinoties savus jaunības gadus, mūsu saimniecības vecākais kolhoznieks Jēkabs Skutelis bieži pastāsta, kā tajos tālajos gados audzēja linus, cik augstas bija šīs kultūras ražas un cik lielā mērā tās sekmējā saimniecībai izvirsīties starp pirmsindniekiem.

Daudz viņš pastāsta arī par to laiku agronomu darbu.

Mums sarunās ar viņu nav ar ko paliešties.

Agronomu šādas darba metodēs atstāj iespējai uz mūsu izpeļnu. Ceturtais sektorā linus nācās novākt par simts rubļus lielu algu mēnesi, par tādu pašu maksu otrajā sektorā novācām arī vārpatais ieaugušas bieles. Bet agronomiem no tā, ka nepareizi izvēlējušies iecirkņus šīm kultūram — nekādu materiālo zaudējumu. Viņu algas, kā mēdz sacīt, ne izmirkst, ne arī izkalst kopā ar ražu.

Mums liekas, ka «ņīva» saimniecības agronomiem nemaz nav vajadzīga. Speciālistam jāstāgā kājām, bet no ceļa lauki izskatās daudz skaistāk, nekā ir patiesībā. Ejoj pa lauku parociņāk ir apstāties, aprūnāties ar cīlēkiem.

Vēl viens jautājums. Agrāk agronomi drebēja, kad vajadzēja noteikt izsējas normu un attiecīgi noregulēt sējmašīnas. Mūsu speciālisti šogad ēr-zemju cukurbietēm noteica tādu izsējas normu, ar kuru četri hektāri vietā varēja apsēt visus div-padsmit. Domājam, ka izšķērķībā arī nav lēts prieks.

Tam iemeslu netrūkst. Gadās, piemēram, ka linus sēj pa ganībām, uz kurām desmitus gadu no vietas tiksūtīta lieta virca. Vai arī tādās vietās, kur iepriekšējā gadā nav bijis iespējams pat miežus kā nākas novākt, jo tos bija pārmākusi bieza zāle. Lini izaug ar stiebriem kā kārklī, bet balandas — ar vēl resnākiem nekā koku zarī. Vispirms tās jāizcērt, tikai pēc tam var iedrošināties uz lauka palaist kombainu. Rodas jautājums:

kad tad tāti linus sēja zinātniskāk — Jēkaba laikos vai tagad?

Jēkabs ir stāstījis, ka lauku ražība nav atkarīga no agronomu skaita, bet gan no tā, kā viņi attiecas pret saviem pienākumiem. Aicinoties tos agronomus, kuri paspēja novērtēt tur, aiz gadu kalniem, sējumus un palīdzēt cilvēkiem ar padomu.

Bet tagad mēs visbiežāk agronomiskā dienesta zaļo «ņīvu» pamanām tikai no tālienes.

Šīs kolhoza I ražošanas iecirkņa kolhoznieku grupas domas apspriestas saimniecības speciālistu sanāksmē. Fakti, kā sakā, apstiprinājās. Vēstulē minētajā laukā lini patiesām nepadevās. Iemesls bija vairāki. Pirmkārt, pārliekais mifums, kādēļ strauji savairojās un attīstījās nezāles, otrkārt — pēc miežiem nezāles vajadzēja iznīcināt ar herbicīdiem, kas netika izdarīts. Lēmums šajā fīrumā izvietot linus tika pieņemts, koleģiāli — agronomiskajam dienestam kopā ar iecirkņa priekšnieku un viņa palīgiem.

Par speciālistu izpelēju un visas nozares darba galarezultātu var teikt sekojošo: republikas Ekonomikas institūts pašlaik izstrādā likmju un premiālolo piemaksu sistēmu tieši agrofirmas speciālistiem atkarībā no kopienākumiem, kuri savukārt veidošies no ražošanas darbības. Iespējams, ka jau ar nākamo gadu speciālisti pāries uz šo sistēmu, viņu darba algas būs atkarīgas no gada rezultātiem.

Nevar uzskaitīt par pamatotu I ražošanas iecirkņa laukkopēju izteicienus par to, ka speciālistiem nav iedalīns transports dienesta vajadzībām. Tagad kolhoza «Krasnij Oktjabrj» kopīgā platība daudzkrātīgi pārsniedz tos apjomus, kādi saimniecībai bija

laikos, par kuriem tiek stāstīts vēstulē. Šodien katrai no abiem saimniecības ražošanas iecirkņiem āpsaimniekio ar 2,3 tūkstošiem hektāru arāmzemes. Ilgi būtu jāgaida laukkopējiem, kamēr varētu parunāt ar agronomu «aci pret aci», ja viņš pa kolhozu ietu kājām.

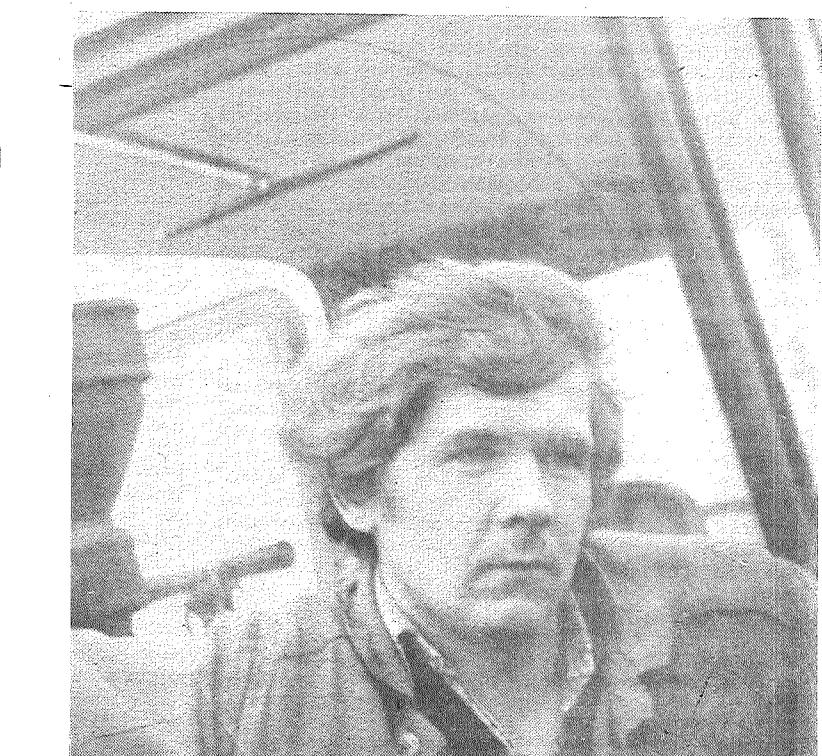
Kas attiecas uz to, lai agronomijas dienesta speciālisti vairāk un vērigāk ieklausās kolhoznieku padomos, tad šis priekšlikums turpmāk tiks ievērots.

Vēstules autoriem nevar piekrit, ka pārliecīgi tikušas paaugstinātas cukurbiešu izsējas normas. Kad tika izdarīta pārbaude, atklājās, ka tās pat nedaudz samazinātas. Vizuāli to grūti noteikt, jo šī šķirne dod lielus lākstus un lauka apstākļos nosedz lielu platību. Zināmas šaubas radīja arī laukkopēju darba algu apjomu. Atgādināsim, ka E. Tumašova, kura parakstījusi šo vēstuli, šogad vidēji mēnesi nopelnījusi pa 182 rubļiem un 77 kapeikām.

Piebeldīsim, ka iepriekšējā, pērnajā gadā, viņas darba alga šajā periodā bija mazāka — 149 rubļi un 76 kapeikas.

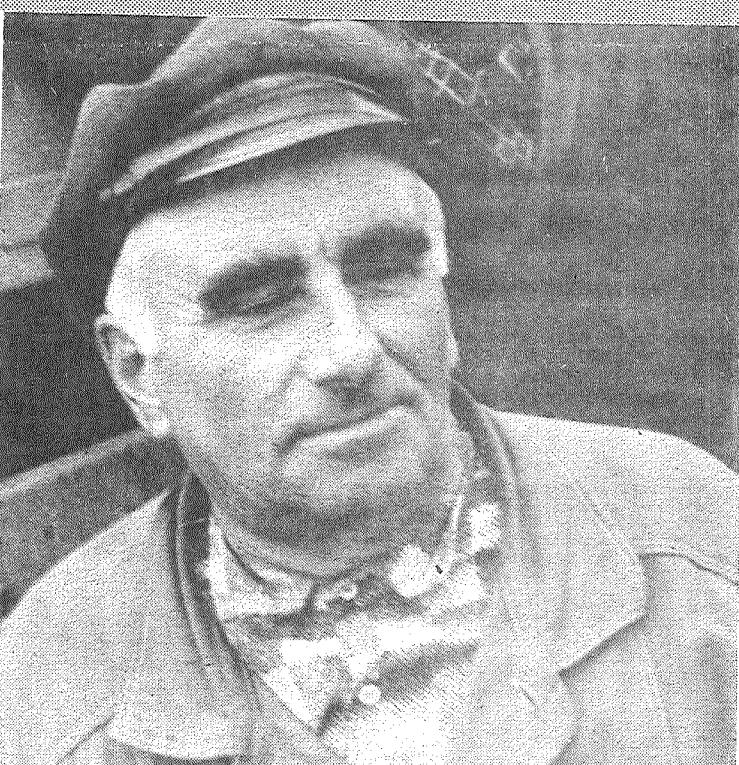
Noslēgumā redakcijas «Jaunais Cējs» vārdā gribas izteikt pateicību pirmā ražošanas iecirkņa laukkopējiem par viņu interesantu un saturīgo vēstuli.

A. ALEKSEJEVS

Kad raža novākta un ziemāji iestēti, mehanizatoru galvenais darbs ir rudens atšana. Abos kolhoza ražošanas iecirknos strādā vairāki arī, viens arī otrs virknējās apvērsto plātnu hēktāru desmiti. Vienlaicīgi viņi saugās, lai būtu laba kvalitāte, kārtīgi apvērti vēlēna.

Pirmajā ražošanas iecirknī netālu no Pienīgiem plāsā meliorācijas objektā zemē ar grupa, kura ar faktoriem DT — 73 ir Zolite Batalajevs un Vladimirs Butovs. Melioratori šo objektu līdz gālam vēl nav nodevusi saimniecībai, bet daļa, kur darbs pabeigts, jāsak izmanto. Viņi ik dienas pārsteidz uzdevumu.

juši, bumbuli nogādāti drošas vietas. To ražība šogad ir vidēji 230 centneri I ražošanas iecirknī un ap 220 centneriem — otrajā. Kopīgie šīs kultūras lauki saimniecībā aizņem 40 hektārus, starp iecirkņiem bija sadalīti līdzīgās daļas. Otrajā iecirknī ražīgi ar importa kombainu strādāja mehanizators Vladimirs Agafonovs, kurš novāca 18 hektārus, tākai divus atstādams cītiem.

Pirmajā ražošanas iecirknī sakarā ar labvēlgajiem laika apstākļiem augstražīgo tehniku nebija iespējams izmantot ar pilnu slodzi, te lielu daļu darba paveica ar racējiem.

Skolēni bija apņēmušies novākt piecus hektārus — to arī godam izdarīja. Saimniecības speciālisti un vadība īpaši uzsver desmitās klasses meiteņas, kuru audzinātāja ir Marija Bogdanova. Skolēnu darba brigāžu sastāvi kartupeļu dienās pastāvīgi mainījās, mainījās arī skolotāji, kuri bija uzņēmušies viņu darba organizēšanu un vadīšanu. Loti

čakli palīgi bija tad, arī strādāja daudz kvalitatīvāk, kad ar viņiem kolhoza plantācijās bija skolotājas Valentīna Adamoviča, Antonīna Sila un citas, visbiežāk ieradās Marta Kavinska, Aleksandra Ivanova un citas.

Saimniecības jaudis pateicas saviem čaklajiem palīgiem un novēl sekmes mācībās. Šajā skolā mācās bērni arī no cītām kaimiņu saimniecībām — palīdzība tika sniegta arī tām.

Viens no grūtākajiem, ietilpīgākajiem darbiem tādējādi ir galā, iepriecina gan paaugušos, gan arī viņu darba mantiniekus, kuriem pa lielākajai daļai dienas kartupeļu laukos bija vasaras darba pēdējā izskāna, lai no mierīgu prātu var nodarboties ar savām skolas lietām. Bet kolhoznieki paši — mehanizatori un laukkopēji turpināti kultūru ražas novāksanu, tajā skaitā lopbarības biešu.

Juris KAUŠA

Agrofirmas saimniecības mehanizatori pamatoši uzskata, ka dienās, kad jānovāc kartupeļi, galvenais uzdevums jāveic tieši viņiem, tāpēc rūpīgi gatavo tehniku, kurai tiek piešķirta noteicošā loma —

kombainus. Tajā pašā laikā netiek aizmirst arī kartupeļu racēji. Katrā ražošanas nodaļā tika gatavoti pa VDR ražotajam kartupeļu kombaņam un tāpat arī mehanizatori rīcībā esošie racēji. Pēc tradīcijas talkā,

sevišķi mazuma uzlasīšanai aiz kombainiem, tiek lūgta skolu jaunatne, kas labprāt palīdz savai saimniecībai, jo arī no tās saņem lielu atbalstu.

Kartupeļu dienu darbi jau pagā-

PARTIJAS KOMITEJĀ

Partijas komitejas sēde pirms kopīgās agrofirmas «Krasnij Oktjabrj» komunistu pārskata un vēlēšanu sapulces... Pēdējā sāpīgāko saskares punktu, problēmu analīze, kuras būs jāapspriež visiem partijas organizācijas komunistiem. Uzdevumu izstrāde un precīzēšana, kuri izriet no partijas pēdējiem dokumentiem.

Agrofirmas partijas komiteja noklausījās un apsprieja generāldirektora vietnieka Jāņa Teilāna ziņojumu par kapitālās celtniecības vadības stilu un metodēm. Šis lecirknis ir viens no svarīgākajiem, celtniecības un montāžas darbu apjomās tagad pārsniedz divus miljonus rubju gadā.

Raksturojot lietu būtību, Jānis Teilāns bez aplinkiem paziņoja, ka celtniecības dienests vēl nav spējis pārkāpt tam sliksnim, aiz kura jau var teikt par tapšanas noslēgumu un sākt darbu ar pilnu atdevi. Dajēji to var saprast, jo arī pati firma Izvelēta tīkai pirms dažiem gadiem. Taču celtniecības dienesta tapšanu traucē arī tie satricinājumi, kas atgadās kadru jautājumā, kuru būtbū varēja arī nebūt. Teiksim, pērngad no amata bija jāatstādīna Preiju iecirkņa priekšnieks b. Sevastjanovs. Turpat mēnesi kolektīvs, kuru viņš vadīja, bija palicis bez līdera, jauns pats savai vajai. Kamēr tīkla atrasta un izvirzīta jauna kandidatura, kamēr šīs jaunais darbinieks varēja «ielet» lietas kursā.

Pašlaik celtnieku dienests pāriet uz saimniecisko aprēķinu. Runāts un spriests par visu to tiek daudz un plaši, bet darbs uz priekšu tiek arī nevīrs, kā gribētos. Jautājuma atrisināšanu pozitīvā plāksnē stiezdīzina tas, ka agrofirma kopumā jau strādā pilna saimnieciskā aprēķina, pašapmaksāšanās un pašināsēšanās apstākļos. Bremzējošu apstākļu nefrūkt. Kā vienu no tiem jāatzīmē zināmu disonansi ekonomiskā un celtniecības dienestu darbības saskares joslās. Pirmajam jāatrīsina daudzus jautājumus, lai celtniekus varētu pārvest uz darbu pēc saimnieciskā aprēķina, jāizstrādā ekonomiskie normatīvi un tamlīdzīgi. Kā jāzīst darbu arī tam tapšas fāsēs pats tapšanas posms, kas tāpat manāmi ieildzis.

Pilnu saimnieciskā aprēķina ieviešanu celtniekiem traucē arī tas, ka vēl šodien nepieciešamā funkcionālā līmenī strādā to atsevišķas nodajas. Piemēram, kapitālās celtniecības, kas ir visa šī dienesta mugurkauls.

PĀRSKATI UN VĒLEŠANAS

Paātrināt tapšanas procesu

Tā sekar ir lielas nepilnības objektu komplektācijā, tāpat arī to savlaicīgā apgādē ar materiāliem un konstrukcijām. Pastāvot tikai ievērojamam darbu apjomam, viss tiek «kompenēts» ar pastāvīgu aizņemšibū kārtējos sīkajos darbos, kas jādara lielam skaitam atbildīgu dienesta darbinieku, tajā skaitā arī pašam šī dienesta vadītājam Jānim Teilānam. Tajā pašā laikā stratēģiska rakstura jautājumiem neatlik pie tiekami daudz laika un tos risina mazefektīvi.

Plīnīgi vietā bija partijas komitejas locekļa R. Kavinska piezīme, ka šī iepārba var kļūt par darba stīlu raksturojošu pazīmi. Pēc Romualda Vladimiroviča domām komunista Jāņa Teilāna darba pilnveidošanas pamatos jābūt pastāvīgiem centieniem pēc jaunā, uzmanību jāievēr pirmrindas pieredzei, tās ieviešanai, katra dienu jānovērtē ne tikai padarīt, bet arī speciālistu un ierindas strādnieku darbība.

Labu paraugu celtniecības progresīvajā organizācijā nefrūkt. Teiksim, veiksmīgi programmas izpilde organizēta Daugavpils iecirknī, ko vada b. Matjušenoks. Jāpiebilst, ka to nevar attiecināt uz šogad nododamajiem objektiem. Vairākas dienas no vietas agrofirmas generāldirektors apmeklējis vienu no tādiem — bērnu dārzu, taču meistar, kas koordinē visu šo «vīrvīti», tā arī nav varējis sastapt.

Partijas komiteja nāca pie slēdziena, ka nododamajos objektos to meistari jāatbrīvo no ciemam pienākumiem un stingri jāpiepras, lai viņi būtu atbildīgi par galareztūtu. Par celtniecības organizācijas vadītāja darba stīla mērākulu jākļūst daudz precīzākai uzdevumu izvirzīšanai visiem celtnieku kadriem vidējā posmā: brigadieriem, grupu vecākajiem. Partijas komitejas locekļi ieteica Jānim Teilānam izanalizēt visu teikto un pievērsties tam, lai turpmāk uzlabotu agrofirmas celtniecības dienesta vadības stilu.

Plānu un ekonomiskās nodajas priekšniekam Anatolijs Sabanskim ierosināts sagatavot pavēli pār celtniecības nozares pārvešanu uz darbu pēc saimnieciskā aprēķina principiem, nosakot nepieciešamo sagatavošanas darbu realizācijas termiņus un atbilstīgus par to izpildi.

P. VALERJANOVS

Cik tālu esam pārkārtojušies?

pijotova lieta sakarā ar tādu pašu pārkāpumu — partijas Stātūtu prasību neievērošana, alkoholisko dzērienu ietiešana. Kā spriež partijas ceha organizācijas biroja locekļi, šie komunisti izdarījuši vēlamos secinājumus un vairs nepieļauj šādus pārkāpumus.

Zinotāja mēģināja visu klātesošo domas pievērst tādam faktam, ka dažas no saimniecības lopkopības fermām un mehāniskās darbības turpina piesārnot Feimankas ūdenus. Taču arī attiecībā uz to viss tika pasniegts diezgan izplūdūšus formulejums: «Zināms darbs tiek veikts (atbildīgais — inženieris mehānikis Unžakovs), bet katra komunista uzdevums, lai kur viņš — strādātu, neauņit spēkus, lai mūsu apkārtējā vide būtu tīra un nekaitīga». No pieredes labi zināms, ka kaut ko uzkīt par pienākumu visiem — nozīmē, ka par to atbildīgs nav neiens.

Apmēram tādā pašā gara ritejā arī debates pēc ziņojuma. Otrā ražošanas iecirkņa priekšnieks F. Gromovs dažos vārdos iepazīstināja ar lauk-saimniecības darbiem savā kolektīvā, tradicionāli pāsudzējās par nekur nedēļiem laika apstākļiem un pastāstīja, ka viņa ražošanas apakšvienības darba lādīs domā pāriet uz saimnieciskā aprēķinu. Laišīji piekritīgi, ka domām par saimniecisko aprēķinu kaut mazlietīgā vajadzēja balstīties uz tā plusu un mīnusu analīzi, lai arī pavism nedaudz. Vismazīstību motivējumu, kādi iemesli tad radījuši tādu ideju. Tomēr ar idejas nosaušanu vien nekāda skaidrība nav panākta.

Mazliet enerģiskāk uzstājās Pēteris Smukša, kurš pastāstīja par lopkopības liefermas «Progress» partijas grupas darbu. Par savu galveno uzdevumu jaunajam darba posmam tā izvirzījusi partijas ietekmes pastiprināšanu ražošanas jautājumu risināšanā. Bez šaubām tas tiks darīts, izmantojot specifiskas formas un metodēs. Sājā liefermā ir savi sacensībās līderi, ir vērā liekama pleredzēt, kas jānovērtē no partijiskām pozīcijām un jāievērt visspējākā ražošanā. Teiksim, pirmajā korpusā vēlējās izslaukumi no govs astoņos mēnešos ir 5556 kilogrami piena, par 396 kilogramiem lielāki, salīdzinot ar šo pašu periodu iepriekšējā gadā. Govju mehanizētās izslaukumi meistarā socializācijā sākstība vādībā ir A. Lognava, kura šajā laikā posmā no govs izslaukusi par 5683 kilogramiem. Arī ar savu kopīgo uzdevumu piena ražošanā liefermas «Progress» kollektīvs sekmīgi tīcis galā. Visu produkciju realizē līkšķi un atdzesētu līdz paredzētajai temperatūrai. Taču panākumi ir panākumi, bet problēmu, kas vēl jāstās, vēl daudz, un pie tam — svarīgu. Vairāk par visu lopkopījus uztrauc ganību ceļu stāvoklis. Sevišķi tagad, rudens posē, govis par tēm brieni līdz temsniem dubļos. Šīs jautājumus cilāt valrākkārt, taču viss palīcis par vecumām nav grants, te mašīnas, kas to atvestu, te buldozeri, lai izlīdzītu. Lai tur vāi kā, bet šis darbs jāpaveic val nu tagad vēlā rudeni, vai arī agrā pavasarī, kad tehnika nav tik noslogota. Turkīlat partijas grupas locekļi jau no jūlijā cīnās par to, lai pirmajā korpusā tīktu lerīkoti ventilācija. Gribētos, lai tas viss tīktu atrisināts līdz šīs ziemas sākumam. Šīs posms jau, kā mēdz,

sacīt, ir degungalā, jādara viss, lai tā norītētu lespējami sekਮgāk.

Sapulces dalībnieku tieksmi izvairīties ne visi asiem domu pāvērsieniem reljefi parādīja komunista J. Rubena uzstāšanās nacionālajā jautājumā. Viņš pastāstīja arī par tādu gadījumu, ka vietējā vidusskolkā Riebiņos Zinību dienās ietvaros visas runas bijušas tikai krievu valodā. Bet lielākais skolēnu skaita ir pamatlacionālītētes pārstāvji. Šodien, kad republikā un tajā skaitā arī rajonā tiek daudz darīts nacionālo attiecību saprātīgā noregulēšanā, ceha partijas pirmorganizācijas locekļiem precīzāk būtu jānosaka to problēmu un uzdevumu loks, kas saistīs ar šiem jautājumiem, ar jaunās paaudzes internacionālo audzināšanu. Ir jāpārskata šī darba formas un metodēs, jānosaka sava attieksme pret notiekoto. J. Rubens pamatojis iebilda, ka nacionālo jautājumu sapulces dalībnieki izlaiduši no redzesloka.

Pēc komunista V. Kurmelova uzstāšanās kļuva skaidrs, ka tik mierīgos tonos nedrīkst runāt arī par ekoloģiju. Viņš izteica priekšlikumus valdei oficiāli nokārtot jautājumu par izgāztuvju ierīkošanu. Apspriežot visus ražošanas un saimnieciskos jautājumus, tiem uzmanību pievērst arī no ekoloģisko prasību pusēs, speciālistiem kārtējos darbus plānot un vadīt pārdomātāk. Piemēram, aizvien asāk un sāpīgāk izvirzās Feimankas pasargāšana no netīro ūdeņu noplūdes tājā. Tie plānoti, piemēram, no cūkkopības kompleksa netīros ūdeņus novadīt uz izstrādāto karjeru, taču Feimanka tek arī ceļa otrajā pusē... Pēc V. Kurmelova domām, šodien galvenais vairs nav tikai saimnieciskie ražošanas rezultāti, tie iecirknī nav peļami, bet arī darba kultūra. Reizi par visām kārtību jāievieš arī naftas produktu bāzē, panākot, lai mehanizatoru rīcībā būtu pienācīga tehnikas mazgātava.

Situāciju ciematā un iecirknī cīņā pret alkoholismu un žūpību konkretizēja Latvijas KP rajona komitejas pārstāvē V. Liniņa. Viņa norādīja, ka šogad astoņos mēnešos iekšlietu nodalījā «viesojūšies» 26 agrofirmas pārstāvji. Vai te vēl kas jāpiebilst? Vai cīnī pret šo launumu nav jābūt pārdomātākai un konkrētākai? Bet kur gan to visu izdarīt, ja ne sapulce. Jūs apgalvosiet, ka tā tam arī jābūt: ziņojums vienmēr tiek papildināts un konkretizēts pārskāpta sapulces debatēs. Varbūt arī tā, tomēr otrā ražošanas iecirkņa biroja drošā jāizvirza problēmas, kas safrauc daudzus. Un ne tikai jāizvirza, bet arī jānāk klajā ar konstruktīviem priekšlikumiem to risināšanai. Jānovērtē katra komunista devums šajā darbības sfērā. Jaunajam biroja sastāvam, kurā par sekretāri atkārtoti ievēlēta Leontīne Svalba, tāds uzdevums ir pa spēkam.

RAINA DIENAS — DZEJAS DIENAS

Sasaucoties ar vēsturi

Jaunlaiviešu kustība, Jaunā strāva. Ar tādiem nosaukumiem latviešu tautas vēsturē iegājuši tās līdz šim nozīmīgākie pacēluma laikmeti. Šodien gan vēl nav nostabilizējies kāds viens nosaukuma vārds, taču nav šaubu, ka mēs atkal dzīvojam nacionālo pašaspziņu jundošu noskaņu caurstrāvotas dienas, kas taujas vēsturē arī paliks kā gaisīšuma svītra.

Vēsture saglabā tikai izcilākos vārdus. Mēs atceramies Krišjāni Baronu, Krišjāni Valdemāru un vēl dažus desmitus jaunlaiviešu, zinām Raini, Pēteri Stučku un citus Jaunās strāvas dalībnieku. Savā garīgās dzīves līderi republikā ir arī Šodien. Bet vienmēr — gan toreiz, gan tagad — bijuši arī simtiem rakstos nemīnētu, vēstures arhīvos neatrodamu lielāka vai mazāka mērogā kultūras darbinieku, kas jutušies aicināti celt tautu vienotai rīcībai par labāku nākotni, un tākstošiem citu, kas atsaukušies šim aicinājumam.

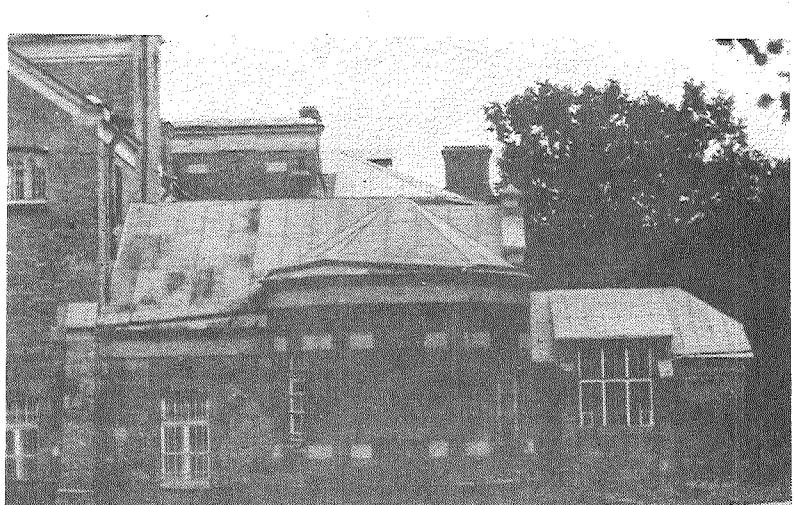
... Tādas pārdomas radās 16. septembrī notikušajā Dzejas dienu sarīkojumā Raiņa Literatūras un mākslas muzeja filiālē Jasmuižā, kas bija iecerēts ar lielu iekšēju mārkētību, sabalojoties ar visu nupēt piemīnēto laikmetu augšupejošajām idejām.

Sarīkojuma centrālā, saturiskā ass — divas simtgades: 1888. gadā jūnijā notikušie trešie vispārējie Dziesmu svētki un šajā pašā gadā tapusi pirmā publicētā grāmatīja, kurā autors bija Rainis — «Apdziedāšanas dziesmas III vispārīgiem dziesmes svētkiem» (iznāca 1889. gada februārī).

Jāzeps Vītola Latvijas Valsts Konservatorijas kordirigētu nodāļu mācību koris dziedāja latviešu kora dziesmu klasiku — pirms simts un vairāk gadiem sacerētās dziesmas un tātās dziesmu apdzīres. Muzikologe Dagmāra Purva stāstīja par pirmo triju Latvijas Dziesmu svētku vēsturi, daiļlaistījā skandēja pa lielākajai daļai Vasīloviņa un Jasmuižā, vispār Latgalē tapušās Jāņa Jāzēnu Plikša (tāds tolaik bija Raiņa pseidonīms) apdziedāšanas dziesmas. Tāds rudens ziedu vilnis uzbrāzās literātūzinātieci Janīnai Kursītei, jo viņas prasmīgā improvizācija bija velītīta klausītāju skaitlīkai daļai — skolēniem.

Vienkārša, patiesa, godīga — tāda vienmēr liekas Anna Rancāne un viņas dzēja. Šķiet, nav Latgalē citas dzēznieces, kurās mīlestība pret dzīmto pusi izpaušas tik lepni droša, tik sāpīgi smeldzinoša. Otrs Jasmuižas viesis no dzēzniekiem todien bija Einārs Pelšs — rajona novadnieks tāpat kā Janīna Kursīte. Šķīta neparatīsti, ka arī te, Preiļos, tālu no galvaspilsētas vēsmām, rodas tik mūsdienīgi asociatīvi, jauna dzēja.

M. AUSTRUMA

MAZĀM FERMĀM

Speciālisti uzskaitījuši, ka mūsu valstī ir vairāk par trim simtiem tūkstošu vecu, netipveida fermu, kurās ar pierastu tehniku nav iespējams iekļūt iekšā. Tamēdā darbu lielāko daļu ļāvēja ar rokām. Šos smagos darbus konstruktori ražošanas apvienībā «Vladimiras traktoru rūpnīca» nolēmuši izmaksu mašīnu pleciem. Uz pašu mājēs ražotā traktora T-30 bāzes izveidots jauns universāls agregāts mazo fermu apkalošanai — tas ir ātras gaitas, viegli vadāms un prot daudzus darbus.

Neparasts ir šī agregāta ārējais izskats. It kā būtu traktors ar puspiekabi, bet priekšgalā — «nazis» kā buldozeram. Pāri kabīnei izstiepusies vairākus metrus gara «roka» — celtņa strēlē, ir arī transportieris.

Mehanizators ieslēdz vadības pulki un «dzelzī roka» jau saņērusi sienā klēpi, nolikusi uz puspiekabes. Sadalījis lopbarību, mašīnists kēras pie mītnes uzkopšanas — darbā tiek laists «nazis — skrēpers». Kad darbs fermā pabeigts, traktoram var atkabināt «leko» aprīkojumu un doties strādāt uz siltumnīcām, pārvadāt kravas.

Kā stāsta apvienības generāldirektors A. Grišins, mašīna iepatikusies ģimenes fermu darbiniekiem. Jau šajā pašā gadā rūpnīcā jāzīlaiž divus simtus agregātu, bet sākot ar 1990. gadu, to ražošana jāpalielina piecārtīgi.

LAIMĪGU CĒĻU!

Harkovas traktoru rūpnīcā izgatavots jauns individuāls lietošanas traktors, apgādāts ar piekabes riku komplektu.

Ar šo traktoriņu var apstrādāt piemāju dārzinās un nelielus zemes gabalus, nepielietojot roku darbu, pārvadāt kravas. Mašīna spēj attīstīt 15 kilometrus lielu ātrumu stundā, ērta un droša vadīšana.

Ar miniatūrtraktoru var arī kultivēt, ecēt, kā arī pārvadāt līdz pustonai kravu. Šogad tiks izgatavoti desmiti šādu minitraktoriņu, bet nākamajā gadā — jau simti.

KRĒSLS TRAKTORISTAM

Ar istabas krēslu komforta ziņā var salīdzināt jauno sēdekļi lauksaimniecības mašīnām, ko izstrādājuši traktorbūvniecības zinātniskās un ražošanas apvienības «NAT» konstruktori.

To var izmantot visu veidu traktoru kabīnēs, ko rāzo mūsu zemē. Jaunums nesen pārbaudīts Čehoslovākijā, speciālistu slēdziens bija: «Jaunais sēdeklis ar vibraizsardzības īpašībām atbilst labākajiem pasaules paraugiem».

Traktoru un lauksaimniecības mašīnu CNIIITEI preses centrs

APRAKSTS

CAUR GADU PRIZMU SAKĀRĀ AR KOMJAUNATNES 70. GADADIENU

Sākums 27. numurā

Strādāju sējā, kopu lopus, sviedriem vaigā pūlējos no saules līdz saulei. Arī saimnieka sieva mani pamatīgi noslogoja mājas darbos. Bet alga bija nožēlojami niecīgā — par nepārtrauktu četrpadsmit stundu dienas darbu saņemu tikai graūši. Vispār, cik «petīkamis» ir strādāt pie tāda cilvēka, kurš orientēts tikai uz peļņu, es biju izjutis jau sen un tagad it kā atjaunoju tālās bērnības iespaidus.

Man toreiz bija seši gadi. Mūsu ciema bodniekiem piedeja zeme, un vienam reizēm bija vajadzīgi zēni, kas izdauzīja sēklas no saulespuķu galvinām. Darbs toreiz bija retums, to bija jāprot novērtēt, tomēr es atceros, cik grūti bija pamosties laikā — kamēr saule vēl nav pacēlusies virs horizonta. Bērnībā miegs tācu ir tik salīstīši. Mēs strādājām līdz vēlam vakaram un nopelnījām prosas zupas blodiņu un piecas konfektes. Tiesa, varēja izvēlēties — konfekšu vietā drīkstēja nemēt arī piecas kapeikas.

Domāju, ka šodien, attīstot naudas-preču attiecības, mums vajadzētu nopletīti padomāt arī par medaļas otru pusē — par naudas varu. Tā ir vara, kas nepazīst zēlastību. Lai to neutralizētu, šodien acīmredzot daudz augstākā līmenī jāpacel audzināšana darba kolektīvos. Sociālistiskas morāles veidošanā jādarbojas mūsu mākslai, masu informācijas līdzekļiem.

Tos joti grūtos laikus apstaroja tikšanās ar īstiņiem bolševikiem, — stāstīja Konstantīns Davidenko. — Tie bija cilvēki, pie kuriem mēs griezmējām ar sirsniņo un toreiz vēl ne gluži pierasto vārdu «biedrs». Atcerējies, cik uzmanīgi pret komjauniešiem bija izturējies Nadežda Konstantīnova Krupska. Es nolēmu aizbraukt pie viņas uz Maskavu. Ja nemaldos, Krupska toreiz bija Tautas izglītības komisāra komisāra vietniece, un man gribējās, lai viņa palīdzētu mums ar grāmatām pagasta lasītavai.

Nokļūt līdz Maskavai bija neiespējami grūti. Vilcieni toreiz gāja tik reti, ka tiem, gluži kā kuģiem, bija savs vārds. Tas vilcēns, kurā es ar cieņu maizes donu kaba tā divas dienas braucu uz galvaspilsētas pusē, saucās «Maksims Gorkijs». Beidzot neizturēju un nopirku mazu desas gabaliņu. Varat iedomāties, — laika upe aizskalojusi daudz ko, bet tās desas garšu es labi atceros pat šobrīd. Tomēr tos graūši, kas bija sakräti ceļam, vajadzēja taupīt, tāpēc liela desu izēšanās vis nenotika.

Manas pūles nebija veltīgas. Tiesa, man nebija skaidra priekšstata par ceļu, pa kuru Maskavā varētu nokļūt līdz Nadeždai Konstantīnovai. Tomēr izlīdzēja ormanis. Kā svarīgu personu viņš mani aizgādāja līdz tagadējai KPFSR Ministru Padomes ēkai. Taču man bija jāšķiras no visas ceļā ietaupītās naudas.

Iegādājies nevēlētās pieņemšanas telpā un pirmajam pretimnācējam pājaūtāj, kur varētu satikt Krupskaju. Man atteicā, ka viņas pagaidām neesot. Apkārt steidzās cilvēki, mani galīgi neievērodami, neiztaužādami, vispār nelikdamies ne ziniņas. «Bet ko jūs, jaunais cilvēk, te gaidīt?» negaidīti izdzirdēja ieinteresētu sievietes balsi. Atbildēju, ka gribu tikt pie Nadeždas Konstantīnovas Krupskajās. «Un kas jūs tāds būtu?» sieviete turpināja izprāsnīšanu. Ar cieņu atbildēju, ka esmu komjaunatnes pagasta komitejas sekretārs. «Varbūt tad jums vajag komjaunatnes organizāciju nodalījumi?» — «Nē, es jau vēl esmu arī pagasta lasītavas vadītājs». — «Nu, tad pie manis», smaidīdot noteica sieviete.

Mēs iegādājām viņas kabinetā. Izrādījās, ka sieviete pati arī ir Krupskaja. Es sāku pateikties Nadeždai Konstantīnovai par elektību, kuru viņa pēc mūsu lūguma bija palīdzējusi ievēlēt Petrovskas ciemā. Viņa atbildēja, ka Galvenā pārvalde jau viņu informējusi, ka komjauniešu lūgums izpildīts. Un steidzīgi jautāja: «Bet kur jūs, jaunais cilvēk, esat iekārtojušies? Nespēdams ātrumā neko jēdzīgu izdomāt,

es teicu patiesību: «Stacijā». Nadežda Konstantīnovna pasaucha sekretāru un tūlīt lika, lai viņš nodrošina «jauno cilvēku» ar uzturu un mītni.

Un tikai pēc tam notika ilga saruna. Krupska interesējās burtiski par visu. Kā strādā lasītava, un cik mums ir grāmatu? Kādi pulciņi darbojas? Kā klājas zemniekiem?

Retrospektīva: 1928. gads — Konstantīns Davidenko strādā par pagasta komjaunatnes komitejas aģitācijas un tiesību nodajās vadītāju. Drīz pēc tam pāriet komjaunatnes darbā uz komjaunatnes Voronežas apgabala [Centrālais Melzemes rajons] komitejā par sektora vadītāju. 1935. gadā iestājas mācīties Voronežas lauksaimniecības institūtā un kļūst par tā komjaunatnes komitejas sekretāru. 1935. gadā Konstantīns Fjodorovičs ir mūsu zemē pirmās komjauniešu MTS direktors.

Tāpat kā iepriekš, lai turpinātu tāstātījumu par Konstantīnu Davidenko, grību mazlietin pakavēties pie tiem vēsturiskajiem notikumiem, kas bija raksturīgi laikmetam un kuri palīdzēs mūsdienu gaismā ieraudzīt to gadu dzīves kroniku.

«Enerģisko» pasākumu 1928. — 1929. gadā labības sagādē rezultātā strauji gāja mazumā kulaku tipa saimniecību skaits. Par kulaku kā šķiras likvidēšanas politikas ieviešanu Stālins paziņoja savā 1929. gada 27. decembra runā marksislu agrāriešu zinātniskajā konferencē. Taču kā vienmēr neiztika bez pārspīlējumiem — tāka likvidētā arī ievērojama daļa vidējo zemnieku. Cik tad gimeņu tolaik skāra šī kulaku apkarošanas politika? — var pajautāt lasītājs. Daži dati liecina, ka šīs skaitībā bija vairāk nekā trīs miljoni, tas ir — apmēram divpadsmit procentus no visām zemnieku saimniecībām.

Jaunā padomju republika atkal nonāca briesmīgā badā. Par šo postu laiku bija aizliegts pat vēsturniekim piemīt savos darbos. To radīja ne vien tas, ka tika sagrautās spēcīgās zemnieku saimniecības, kā tas var likties no pirmā acu uzmetiena, bet nelaimē nāca galvenokārt tādēl, ka arī citiem zemniekiem tika atsavināta labība, tā sakot, ar «slotu izslaucītu». 1931. un 1932. gadā ražas nebijā sevišķi zemas, ja salīdzinātu ar citu gadu vidējām. Baismi runāt par badu, ko izraisījusi cilvēkiem ne dabas kātaklīzma, bet citu noziedzīga rīcība.

Rūpniecības iekārtu iepirkšanai bija vajadzīga valūta, bet pie tās varēja tikt tikai apmaiņa pret labību. Tās eksports uz ārziņēm pieauga. 1930. gadā tika ievākti 835 miljoni centneru graudu, tas deva apmaiņai eksportēt 48,4 miljonus centneru. Nākamajā, 1931. gadā, ievākt izdevās vairs tikai 695 miljonus centneru, taču arī ērējam tirgum no plūda jau 58,1 miljonus centneru. Šī dīvainā progresija turpināja pieaugt, sādžu laudis nonāca pusbadā.

Lauksaimniecības atjaunošanas atjaunošanas sākums ar 1935. — 1937. gadiem. Pamazām palielinājās lauku rāzība, arī lopu skaits pieauga, sāka uzlaboties darba samaka. Aizvien jaunušākās aprises ieguva lauksaimniecības tehnikas pārbrunojuma gaitā. 1937. gadā lauksaimniecības mašīnu staciju sistēma apkalpoja deviņas desmitdaļas kolhozu. Taču ražošanas pieaugums šajos divos gados vēl nespēja segt pirmo divu gadu zaudējumus.

Notikumi 1932. un 1933. gadā būtībā apturēja kolektivizācijas gaitu. Aizvien lielākā daļa komunistu bija par to, lai nopietni tiktu pārskatīta partijas politika laukos. Tāka izteikti priekšlikumi par kolhoznieku, personīgo piemāju saimniecībā paplašināšanu.

Taču 1934. gada 2. jūnijā VK (b) P Centrālās Komitejas apsriedē Stālins izsludināja kolektivizācijas jaunu posmu — noslēdošo. Tika iecerēts karagājiens pret viensēniekiem, palielinot nodokļu preses spiedienu, ierobežojot zemes izmantošanas iespējas un familiārību. 1937. gadā kolektivizācija tika pabeigta. Valstī tad bija 243,7 tūkstoši kolhozu, kuros bija apvienoti gandrīz 93 procenti zemnieku saimniecību.

V. ALEKSEJEVS

TURPINĀJUMS SEKOS

Pirmais zemkopības ministrs

Iecienīti mums tuvākie sovhoznieku, kur saimniecības jaunā paužē ieiegūt lauksaimniecīkās speciālitātes. Stāpētām Maltas sovhoz-tehnikums Rēzeknes rajonā. Te krāšņā vietā piecus kilometrus no Dauvgavpils-Ļeņingradas šosejas uzcelts plāns mācību korpus, ēdnīca, kopmītnes, audzēknu rīcībā ir labi iekārtoti mācību bāze un praktisko iemāju apgūšanas poligons, ērti dzīvojot. Pasniēdzējēji un apkalpojošajam personālam. Bet tālāk, veco parka koku ieskauta, pie eksotiskiem dīķiem paceļas ēka, kur pārveidīsies sovhoza kantoris. Tā ir arhitektūras piemineklis, ko aizsargā valsts, ar savu interesantu izvēli. Šī ēka ievērojama arī vēsturiskajā ziņā. Balta marmora plāksne pie vienas no ieejām pastāsta: šī māja savas dzīves pēdējās dievnās strādāja un 1919. gada 7. maijā mira pirmais Padomju Latvijas zemkopības ministrs Frīcis Roziņš.

Viņš bija plaši pazīstams žurnālists, organizēja un vadīja žurnālus «Latviešu Strādnieks» un «Sociāldemokrāts», aktīvi sadarbījās ar Jauno strāvu, sarakstījis daudzus darbus, no kuriem ievērojamākais ir grāmata «Latviešu zemnieks», kurā no marksma-

A. MEŽMALIS

ATTĒLOS: no tiem laikiem, kad šeit bija F. Roziņš, saglabājusies ēka, kura katrā novērošanas punktā atklāj kādu jaunu savu īpašību.

A. MEŽMALIS

Arī tehnikas laikmetā, kad cilvēki savu dzīvi cenšas padarīt vieglāku, visus darbus nodot mašīnu un mehānismu ziņā, kad laukos strādā traktori un automašīnas, Aleksandrs Jakimovs paliek uzticīgs četrkājinajam, sen un labi pārbaudītam cilvēka palīgam zīrgam. Mūsu agrofirmas aug-

stī mehanizētajā saimniecībā viņam darba neatrūkst. Šogad A. Jakimovs ar kāvi «Strelku» sējējus apgādāja ar virsmēslojumu. Visos celos ar viņiem kopā bija arī mazais kumeliņš. Pieradušam, rūdītam lielajam dzīvniekam diezgan tālie pārbrauciens uz noliktu un atpakaļ nebija tik nogur-

dinoši, bet mazajam pie katras izdevības gribējās turpat uz lauka apgulties.

Nu «Strelku» un viņas kumeliņš var dzīvot mierā, jo svarīgākie laukai darbi jau beigušies.

● JAUNUMI BIBLIOTĒKĀ

Krājumā «Planētas pulss — 87», kas ir jau četrpadsmitais laidiens, republikā pazīstami starptautisko notikumu komentētāji iepazīstina lasītāju ar svarīgākajiem notikumiem 1987. gadā.

Izdevniecība «Avots» laidusi klajā E. Žejezņakova darbu «Jānis Rudutaks — izcilis vadītājs jaunajā ikārtā». Grāmata ar dokumentālu materiālu palīdzību stāsta par profesionālā revolucionāru, ievērojamā partijas un padomju darbinieku J. Rudutaka (1881—1938) dzīvi un darbību 1905.—1907. gada Latvijā, vadošos posējos Maskavā no 1917. gada. Ipaši akcentēta J. Rudutaka loma arod biedrību kustībā, ko augstu novērtēja V. I. Lenins.

Brosūrā «Nepārtrauktā darba stāža aprēķināšana, piešķirot valsts sociālās apdrošināšanas pabalstus» juriste R. Fainšteine ar praktiskiem piemēriem izskaidro noteikumus nepārtrauktā darba stāža aprēķināšanai, piešķirot valsts sociālās apdrošināšanas pabalstus.

Divu autoru — M. Grīnfeldes un V. Rūmnieka — kopdarbs «Kāpēc es esmu Čaks! Pēdējā desmitgade» ietver bagātu faktu materiālu par Aleksandru Čaku (1901—1950) dzīvi un dailradi no 1940. gada līdz dzejnieka nāvei. V. Rūmnieks sniedz rūpī-

DAIĻLITERATŪRA, POLITIKA, KULTŪRVĒSTURE

gu literatūrvēsturisku analīzi, savukārt M. Grīnfelde atmiņās zīmē emocionālu sev tuvā cilvēka portretu.

Latviešu teātra fēva Ādolfa Alunāna (1848—1912) dzīve un darbs bija kalpošana savas tautas atmodai. Pirmā profesionālā latviešu aktiera un režisora, latviešu dramaturģijas pamatlīcēja mūža un kultūrvēsturiskās nozīmes apzināšanai veltīta V. Hausmaņa monogrāfija «Ādolfs Alunāns. Aktieris. Režisors. Dramaturgs».

Jaunais latviešu rakstnieka A. Kolberga (dz. 1938. gadā) detektīvromāns «Nekas nav noticis» stāsta par jaunatnes konfliktu ar stagnācijas perioda vecāko paaudzi, kam diemžēl arī šodien daudzās sfērās ir vara un lēmējtiesības.

A. Bela grāmatā «Cilvēki pilsētās» sakopoti četri romāni — «Sleptuve», «Poligons», «Būris» un «Izmeklētājs».

J. Kākuļa pirmajā dzejoļu krājumā «Dieva caurā kabatiņa» dominē mūsdieni pilsētas motīvi.

Krievu padomju rakstnieka A. Bitova grāmatā «Liegums» galvenais tēlo-

juma objekts ir mūsdieni pilsētas jaunais cilvēks, kurš iziet savdabīgu sīkstuma, dzīvtspējas un tikumiskās noturības pārbaudi.

Levierojamais angļu rakstnieks Dž. Oldridzs (dz. 1918. gadā) romāns «Diplomāts» atmakslo Lielbritānijas ārpolitikas reakcionāro būtību pēc otrā pasaules kara.

Alevīna KRASNOPOJROVA, Riebiņu bibliotēkas vadītāja

PIEZĪME: Sakarā ar to, ka bibliotēka pāriet uz jaunu bibliotehniski bobiliogrāfisku grāmatu klasifikāciju, lūdzam visiem «parādniekim» tuvākajā laikā nodot kādreiz bibliotēkā paņemtās grāmatas.

● VIENOTĀ POLITDIENA

INTERESĒ VISUS

Jautājums, kas interesē visus, aplūkots kārtējā vienotajā politdienā.

Mazumtirdzniecības cenu dinamika pēc statistikas krājumiem un materiāliem, kas tiek publicēti presē, dažādi uzskati šajā ziņā, kas rodas no rakstiem laikrakstos un žurnālos plaši apspresti agrofirmas ražošanas strukturālo apakšvienību kolektīvus.

Vienotā politdiena organizēti norītēja cietes rūpītā, kuras darbība piedalījās Latvijas KP Preiļu rajona komitejas lektori grupas locekļi V. Petrov. Cietes rūpītās ļaudis interesēja

V. ALEKSEJEVS

LASĪTĀJU SAGATAVOTS DABAS STŪRĪTIS

TOMĀTU KĒKARI

Mazdārziņš pie mājas dod gan zināmu daudzumu dārzepu, gan ir lieplīķa atpūtas vieta, kur cilvēkam pakavēties pēc darba dienas. Daudzi šos nelielos zemes gabaliņus izmanto arī tādēj, lai audzētu retus, eksotiskus ziedus, interesantus augus. Man patīk nodarboties ar tomātiem, zem plēves tie agri sāk dot savus sārtos augļus, rāzo līdz pat rudeni, kamēr dienas kļūst ītas un laiks auksts. Šovasar pamēģināju audzēt šos mazos tomātiņus, kuru augļi veido kēkarus. Tie ir garšīgi un interesanta detaļa galda servēšanā.

Oktobris — zelta rudens. Pēc pirmajām salnām koki strauji savus zaļos tēperus apmaina pret dzeltenumiem un sārtajiem — septembrī šīs krāsas sāk iezīmēties. Vēl jau būs atvasara, bet mēneša beigās jāgāda pirmie ziemas vēstneši. Tautas ticējumi vēsta:

ja kokiem lapas nobirst agri un vienlaicīgi — ziemā jāgāda agra un dzīla, bet ja lapas ilgi stāv — būs gara, kaila un auksta. Ja sniegs sāk snigt vēl tad, kad lapas nav nobirušas, tad pavasaris iestāsies vēlu. Gadās, ka rudens nogalē daži koki sāk plaukt

un pat ziedēt otru reizi — tas nozīmē, ka ziemā būs siltā, maiga.

Par gaidāmajiem apstākļiem mums pastāsta arī dzīvnieki. Piemēram, ja kaklis sāk skrāpēties, tad jāgāda lietaini un vējains laiks. Par agru un aukstu ziemu brīdina lapas, vāveres, seski un cīti kažokzvēri, kuriem agri sācis augt akots.

Pirms vētras jūrā kaijas laižas uz sausumi, ezeriem un upēm, bet ja lido uz jūru, tad gaidāms labs laiks. Arī pati jūra pasaka par vēja tuvošanos — sāk šnākt mierīgā laikā. Bet vēl saimnieko septembris —

LAIKS OKTOBRĪ

viršu mēnesis. Tieši šodien izbeidzas vasaras laiks, pulksteņi atkal strādā pēc ziemas laika. Meteoroloģiskais dienests jau brīdinājis par iespējamām salnām, bet oktobri tās būs pastāvīgas viešnas. Salnas nevar būt vējainā, miglainā laikā, ja debesis apmākušās, jo vējās aukstās gaisa masas sajauč ar siltajām, migla un mākoņi pasargā zemi no afdzišanas. Bet arī skaidrā laikā gaisa var būt tvaiki, kas kādu laiku pasargā zemi. Tomēr Saules ceļš pie debesīm kļūst aizvien zemāks, un ne vairs salnas, bet tās sals nāk pie mums.

VIENKĀRŠAS PATIESĪBAS

Tur, kur cilvēks tiecas apzināties dabas likumus, tās harmonisko ritmu, kur saudzē un aizsargā dabu, — tur daba kā auglības, dzīvības un skaistuma devēja dāsnī atmaksā cilvēkiem un sabiedrībai. Ikvienam jāēsās maksimāli saglabāt dzīmtās zemes ainavu daudzveidīgo un reizē neatkarīgajam dāli.

Skaistiem, labi koptiem un uzpostiem apstādījumiem jābūt visur, kur vien cilvēki strādā, dzīvo un atpūšas. Ir svarīgi panākt, lai jau tuvākajā nākotnē mūsu ciematā un ikviene apdzīvota vieta tērpts. Koša, vienmēr rūpīgi kopītā zaļumu un ziedu rotā.

Arī rudenīs skaistā veidotājiem darba ir papilnam. Raibo lapu paklāju derētu savākt vienuviet kompostā, kur tas satrū un noder par mēslojumu kokaugiem.

Skuju kokaugus un mūžzaļos krūmus slāda agri rudēnī (augustā, septembrī), izvēloties mūsu apstākļos ziemētīgas sugas, bet individuālajos dārzos — augļkokus. Šīs darbs izdarēm ar tādu aprēķinu, lai stādi varētu iesaknoties vienu mēnesi pirms pārējās dzīšanās. Bez tam rudens pusē un sistemātiski sezona laikā no apstādījumiem jānovāc seusi, nokļūtē, nolauzītē, augu slimību un kaitēkļu bojātie zari, nobirušās lapas un citas augu atliekas. Visas nobirušas sagrābj un savāc kaudzēs, kur nosēt, satrū un veido kompostu, kas noder augsnēs ielabošanai. Nav liederīgi lapas un sīkos zariniņus sadedzināt. Jāraugās, lai apstādījumos nemētātos papīri un cīti akrītumi.

Nereti pie māju pievedceļiem grāju tuvumā savairojas nevajadzīgi, ainavu neizdalījoši koki un krūmi, piemēram, baltalkšņi, kārkli, oši un cīti, kuri būtu jāzīcert kā nevēlamī. To var darīt arī ziemā. Apkārtī iedzīvojumiem audzējamas ziemētēs (70 procenti), kas ir krāšņas, iztu-

rīgas, ražīgas, viegli kopjamas un pavairojamas. To audzēšana ir 10—12 reizes lētāka nekā viengadīgo puķu audzēšana. Ziemētēs parasti vienā vietā bez pārstādīšanas audzē 3—4 gadus. Visērtāk tās pavairot ar ceļā ūdeni. Bet rudenī var sēt trīsus, īupīnas, smaržīgo vijolīti, saulpurenes, dīzo pīrimulu, dīfīnījas. Sēklas sēj tās pirms pārējās dzīšanās, kurās zied agri pavasarī. Pa ziemu tām vajadzīgs pīsēgums — plāna (3—5 cm) kūdras kārtā vai skujās.

Jāēsās, ka pārējējušie ziedi un iekalnušie stublāji sistēmātiski jāizgriež, noziedējušās ziemētēs jāapgrīz. Tas sekਮā sānzaru atīstību un pat ofrēzēju uzziņēdēšanā. Tās ziemētēs (pākļīveida), kuru virszemes dzīnumi pārziemo, vēlams rudēnī noķārtēt ar egļu skujām, lai pāsargātu no pavasara saules iedarbības.

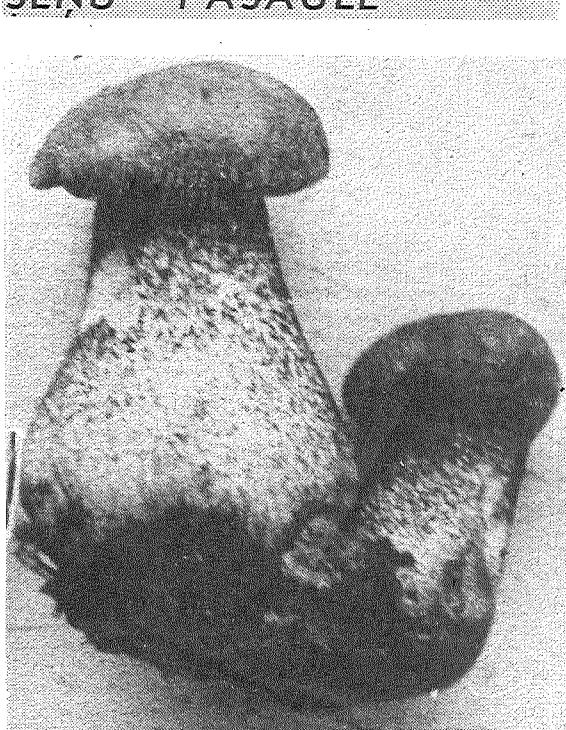
Neaizmirīsim, ka pavasara stādījumiem augsnē sagatavojama jau rudenī, dodot arī mēslojumu un tādējādi pavasari izbrīvējot laiku ciemamētēm.

Tāpat pēdējo reizi jāaplauj zālājā Riebiņu ciemā pie daudzdzīvojām mājām vērojām tādu aīna: puse zālēnu tiek noplauta, otrs puse zālojā tālāk. Tas nekur neder. Ja iestākāt plāut, tad noplaujiet arī zem kaimīnu logiem. Un nākamajā reizē kompensācijai palūdziet kaimīnu noplaujiet arī jūsu pagalma daļu.

Te izklāstītas vienkāršas patiesības, kuras lieftēri atgādināt. Iedzīvojātā, kas mil košumkrūmus un puķes, var izmantot šādas grāmatas zināšanu un praktisko iemānu papildināšanai: krājumu «Dārza puķes», V. Veica «Krāšņumaugu un apstādījumu ABC», Laša «Mazdārziņu apstādījumi», žurnālus «Cvetovodstvo», «Dārzs un Drava».

Ināra UPENIECE,
daiļdārzniece

SENU PASAULE

LASĪTĀJ!

Plānojot savu turpmāko darbu, laikraksts «Jaunais Ceļš» paredzējis daudz pasākumu — pulcina jaunus autorus, ievieš rakstu sērijas un ciklus, kas interesē daudzus, rīkos preses konferences, sniegs konsultācijas un tamlīdzīgi. Lai tam visam varētu regulāri sekot līdzi, ieteicam abonēt mūsu laikrakstu.

Redaktors A. RĀNCĀNS

Kā katram sēnu cienītājam, arī man ir «savas vietas», no kuriennes allaž pārnāksi ar pilnu grozu. Sevišķi šogad. Sēnu valstība sagādā arī pa-

kamus pārsteigumus. Lūk — apšu beku gimenē — divas lielākas un mazas aizmētītis uz viena celma. Mežā vietas pietiek, tomēr šai baravikai

un apšu beku bijis par šauru — saaugušas kopā.

Jānis KUDIŅŠ
Preiļi